

रे.क.न. ३३/२०२० मधील निशाणी क्रमांक ५ खालील आदेश

CNR-MHKO20000165-2020

प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांच्या अर्जाच्या आधारे व नोटीसीच्या आधारे प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी दावा मिळकतींमधील वादींचे कायदेशीर बांधकाम पाडू नये तसेच प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ व त्यांचे तर्फे इसमांनी दावा मिळकतींमधील वादींच्या शांततामय कायदेशीर मालकी कब्जे वहिवाटीस हरकत व अडथळा करू नये अशा आशयाचा तुर्तातूर्त मनाई आदेश पारित व्हावा अशी विनंती वादींनी उक्त अर्जांन्वये केली आहे.

०२. मौजे काळजवडे, ता. पन्हाळा, जि.कोल्हापूर येथील ग्रामपंचायत हद्दीतील (अ) ग्रामपंचायत मिळकत क्र.७, असेसमेंट प्रमाणे एकूण क्षेत्र ५६० चौ.फूट व (ब) ग्रामपंचायत मिळकत क्र.८, असेसमेंट प्रमाणे एकूण क्षेत्र ५६० चौ.फूट अशा वर्णनाच्या दोन मिळकती व दोन्ही मिळकतींवर एकत्रात केलेले ७९२ चौ.फूट क्षेत्राचे आर.सी.सी. बांधकाम (अर्जातील परिच्छेद क्र.१ मध्ये सविस्तर वर्णन केल्याप्रमाणे) हा दाव्याचा वाद विषय आहे. (संक्षिप्तारित्या यापुढे सदर मिळकतींना 'दावा मिळकती' असे संबोधण्यात

येत आहे.)

अर्जातील कथन थोडक्यात खालीलप्रमाणे -

०३. वादी नं.१ व २ हे सख्खे भाऊ आहेत. दावा मिळकतीपैकी मिळकत क्र.१(अ) ही वादी नं.१ यांचे नावे आणि मिळकत क्र.१(ब) ही वादी क्र.२ यांचे नावे ग्रामपंचायत दफ्तरी नोंद आहे. दावा मिळकती या वादींच्या वडिलोपार्जित मालकी कब्जेवहिवाटीच्या मिळकती असून त्यामध्ये वादी व त्यांचे कुटुंबियांची कायमस्वरूपी, पूर्वापार शांततामय कब्जेवाहिवाट आहे. वादी हे दावा मिळकतीचा उपयोग जनावरांचे साहित्य व वैरण ठेवणेकरीता करत होते. वादी हे दावा मिळकतीचा कर ग्रामपंचायतीकडे सालोसाल भरत आलेले आहेत.

०४. वादींना जुने घर राहणेसाठी अपुरे पडत असल्याने त्यांनी मे २०२० मध्ये दावा मिळकतीमध्ये घराचे आर.सी.सी. बांधकाम शांततेत व विनाअडथळा पूर्ण केले. सदर बांधकामास सुरुवात करण्यापूर्वी वादी हे प्रतिवादी क्र.१ यांचेकडे बांधकाम परवानगी मागणीबाबत अर्ज देणेसाठी गेले असता त्यांनी स्वतः जागेवर येवून स्थळ पाहणी करून ग्रामस्तरावर बांधकाम परवानगीची आवश्यकता नसलेबाबत तसेच बांधकाम परवानगीबाबत नगररचना व ग्रामपंचायत यांचेतील गुंतागुंतीच्या पध्दतीमुळे बांधकाम परवाना लवकर

मिळणार नाही असे वादींना सांगून अर्ज न स्विकारता बांधकाम करणेसाठी तोंडी परवानगी दिली. त्यांच्या या परवानगीप्रमाणे वादीने बांधकाम करणेस सुरुवात केली. सदरचे बांधकाम पूर्ण होईपर्यंत प्रतिवादी क्र. १ ते १३ यापैकी कोणीही बांधकामास कोणत्याही प्रकारे हरकत केली नाही. सदर बांधकामासाठी वादींनी भरपूर आर्थिक व शारिरीक श्रम घेवून बांधकाम पूर्ण केले. तथापि, अद्याप गिलावा, फरशी व दरवाजाचे काम झालेले नाही.

०५. अशा परिस्थितीत दि.१५.०६.२०२० रोजी प्रतिवादी नं.१ व २ यांनी वादी व त्यांचे वडील कोंडीराम पाटील यांना प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांच्या बेकायदेशीर अर्जाविरुद्ध व संगनमताने "समस्त हरिजन वस्ती काळजवडे जागेमधील बांधकाम थांबविणेबाबत" अशा विषयाची अधिकारबाह्य व बेकायदेशीर नोटीस पाठविली. त्यानंतर देखील प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचे संगनमताने दि.२२.०६.२०२० रोजी वादींना पुन्हा "समस्त हरिजन वस्ती, काळजवडे जागेमधील बांधकाम थांबविणे व काढून घेणेबाबत" अशा विषयाची बेकायदेशीर अंतिम नोटीस पाठविली. त्याच दिवशी प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, कोल्हापूर यांचेकडे वादींनी अतिक्रमण करून बांधकाम केल्याबाबत तसेच जातीवाचक शिवीगाळ केल्याबाबत अनुसूचित जाती व जमाती

(अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियमांतर्गत गुन्हा दाखल करणेसाठी खोटा, चुकीचा व बेकायदेशीर अर्ज दिला. सदर अर्जाप्रमाणे त्याच दिवशी जिल्हा परिषद यांचेकडून पंचायत समिती पन्हाळा यांना बांधकाम थांबविणेबाबत आदेश देणेत आले. सदर पत्राचे अनुषंगाने गट विकास अधिकारी, पन्हाळा यांनी वादींचे कायदेशीर बांधकाम प्रतिवादींचे संगनमताने पाडणेसाठी हालचाली सुरु केल्या. त्याप्रमाणे प्रतिवादी क्र.१ व २ यांना केलेला आदेश चुकीचा व बेकायदेशीर आहे.

०६. वास्तविक, प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांनी दिलेल्या अर्जावर कोणताही आदेश पारित करणेपूर्वी मिळकतीचा पंचनामा करून वस्तुस्थितीबाबतचे पुरावे घेवून, वादींची बाजू ऐकून नैसर्गिक न्यायतत्वाप्रमाणे कार्यवाही करणे आवश्यक होते. वादींनी ७९२ चौ.फूट बांधकाम हे त्यांचे मालकी कब्जे वहिवाटीच्या जागेमध्येच केले आहे. ग्रामपंचायत अधिनियमाच्या कलम ५३ चे वादींनी कधीही उल्लंघन केलेले नाही. दावा मिळकतीमध्ये प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचा कोणताही संबंध नाही. दावा मिळकतीच्या पूर्व बाजूस असणा-या मुख्य रस्त्याच्या पलीकडे प्रतिवादी क्र.३ ते १३ तसेच त्यांचे समाजातील इतर लोकांची घरे असून दावा मिळकतीच्या उर्वरित तिन्ही बाजूंना वादीच्या भाऊबंद व भावकीतील इतर लोकांची घरे तसेच वहिवाटीची

जागा आहेत. त्यामुळे प्रतिवादी क्र.३ ते १३ यांचे जागेत वादींनी अतिक्रमण करण्याचा प्रश्न येत नाही.

०७. प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचेकडे दावा मिळकतीबाबत मालकी दाखविणारा कोणताही कागदोपत्री पुरावा नसल्याने त्यांनी मोघमपणे जिल्हा, परिषद, कळे पोलीस ठाणे यांचेकडे वादी व त्यांचे वडीलांविरुद्ध अनुसूचित जाती व जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियमांतर्गत गुन्हा दाखल करणेसाठी खोटा, चुकीचा व बेकायदेशीर अर्ज दिला आहे. त्याविरुद्ध वादीने प्रति तक्रार देवून संबंधित अधिका-यांना कळविले आहे. प्रतिवादी क्र.३ ते १३ हे सदर अधिनियमातील तरतूदींचा गैरफायदा घेवून वादींना नाहक त्रास देत आहेत. तसेच प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी वस्तूस्थिती व प्राथमिक पुराव्याची शहानिशा न करता प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचे बेकायदेशीर कृत्यांना चालना देत आहेत व त्याचा नाहक त्रास वादींना सहन करावा लागत आहे.

०८. प्रतिवादी क्र.१ व २ यांच्या बेकायदेशीर नोटीसींना वादींनी रितसर उत्तर दिले आहे. तथापि, सदर उत्तरास प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी खुलासा दिला व "तुम्ही तुमचे बांधकाम लवकर काढून घ्या नाहीतर आम्ही जेसीबीच्या सहाय्याने पाडून टाकणार" अशी वादींना धमकी दिली. त्याच

दिवशी प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांनी देखील वादींना "तुमचे बांधकाम पाडणार व तुमच्यावर अॅट्रॉसिटीची केसही दाखल करणार" अशी धमकी देवून दावा मिळकतीमधील वादींचे कब्जेवहिवाटीस हरकत केली. अशाप्रकारे प्रतिवादींनी एकमिलापी होवून वादींचा दावा मिळकतीमधील कायदेशीर हक्क व अधिकार संपुष्टात आणणेसाठी अटोकाट प्रयत्न सुरु केला आहे. तरी, दाव्याचे अंतिम निर्धारणापर्यंत प्रतिवादींविरुद्ध तुर्तातूर्त मनाई आदेश पारित व्हावा अशी विनंती वादींनी उक्त अर्जान्वये केली आहे.

०९. प्रतिवादी नं. १ व २ यांनी नि.क्र.१५ वर आपले म्हणणे सादर करून ग्रामपंचायत मिळकत क्रमांक ७ व ८ या मिळकतींची ग्रामपंचायत दफ्तरी नोंद आहे या मजकूराव्यतिरिक्त वादींची इतर कथने नाकारली आहेत. त्यांनी विशेषतः असे कथन केले आहे की, मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ चे कलम ५२ व ५३ नुसार वादींचे बेकायदेशीर व विनापरवाना बांधकाम पाडणेबाबत प्रतिवादींनी वादींना पाठविलेल्या दि.१५.०६.२०२० व २२.०६.२०२० रोजीच्या नोटीसा पूर्णपणे कायदेशीर असून कर्तव्याचा भाग म्हणून पाठविल्या आहेत. विस्तार अधिकारी, पंचायत समिती, पन्हाळा यांनी जागेवर येवून स्थळ पाहणी व वस्तूस्थितीचा पंचनामा देखील केला आहे. प्रस्तुत प्रतिवादी यांना वादींचे बेकायदेशीर विनापरवाना बांधकामाबाबत कलम

५२ व ५३ नुसार कायदेशीर कार्यवाही करणेबाबत वरिष्ठांकडून कळविणेत आले आहे. वार्दीना दावा मिळकतीमधील बांधकामासंबंधी कागदपत्रे तसेच बांधकाम परवाना सादर करणेबाबत वरचेवर कळवूनही त्यांनी ग्रामपंचायतीकडे आज अखेर कोणतीही कागदपत्रे सादर केली नाहीत व बांधकाम परवाना घेतला नाही. वार्दीनी प्रतिवार्दींचे दि.१५.०६.२०२० रोजीच्या नोटीसीस न जुमानता बांधकाम चालूच ठेवलेने वार्दीना पुन्हा दि.२२.०६.२०२० रोजीची नोटीस पाठविणे भाग पडले आहे. सबब, वार्दीनी विनापरवाना बांधकाम करून ग्रामपंचायत अधिनियमातील कायदेशीर तरतूदींचे उल्लंघन केल्याने, वस्तुस्थितीची शहानिशा करूनच वार्दींवर कायदेशीर कार्यवाही केली आहे. वार्दीनी प्रस्तुत दावा दाखल करणेपुर्वी सदर प्रतिवार्दीना नोटीस पाठविली नसल्याने दावा चालण्यास पात्र नाही.

१०. वस्तुस्थितीप्रमाणे ग्रामपंचायत हद्दीमध्ये बांधकाम करणेपुर्वी ग्रामपंचायत अधिनियमाचे कलम ५२ व ५३ प्रमाणे लेखी स्वरूपात परवानगी घेणे कायद्याने बंधनकारक आहे. तथापि, तशी कोणतीही पूर्व-परवानगी वार्दीनी घेतलेली नाही. तसेच बांधकाम परवान्याबाबत महाराष्ट्र शासनाने डिसेंबर २०१५ व सन २०१९ मध्ये काढलेल्या सुधारित अधिसूचनेनुसार दावा मिळकतीमध्ये बांधकाम करणेपुर्वी वार्दीनी सक्षम प्राधिकरणाकडून पूर्व-

परवानगी घेतलेली नाही. वार्दीचे बांधकामास गावातील समस्त हरिजन समाजाचा विरोध होता. बांधकामावरून वादी व प्रतिवादी क्र.३ ते १३ यांचेमध्ये वरचेवर वाद चालू होते. त्यामुळे वार्दीचे विनापरवाना व बेकायदा बांधकाम तात्काळ थांबविणेबाबत हरिजन समाजातर्फे ग्रामपंचायतीकडे दि.१५.०६.२०२० रोजी तक्रार अर्ज दिला. तसेच हरिजन समाजाने मुख्य कार्यकारी अधिकारी व वरिष्ठांकडे तक्रारी दिल्या होत्या. वादी व प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचेमधील वादाचे जातीय दंगलीत रूपांतर होण्याची दाट शक्यता प्रस्तुत प्रतिवादींना वाटत असल्याने गावातील शांतता व सुव्यवस्था सुरक्षित राखणेसाठी त्यांनी हरिजन समाजाने दिलेल्या तक्रार अर्जाचा गांभीर्याने विचार करून मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियमातील तरतूदीनुसार वार्दींना तात्काळ दि.१५.०६.२०२० रोजी नोटीस पाठवून बांधकामाचे अनुषंगाने कागदपत्रे देणेबाबत कळविले. तसेच वादातील जागेसंबंधी आवश्यक कागदपत्रे हजर करणेबाबत प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांना देखील त्याच दिवशी ग्रामपंचायतीकडून कळविण्यात आले. तथापि, वादी व सदर प्रतिवादींनी ग्रामपंचायतीस कोणतीही कागदपत्रे दिली नाहीत. उलट वार्दींनी अंगबळाचे जोरावर बेकायदा बांधकाम चालूच ठेवले. त्यामुळे प्रस्तुत प्रतिवादींनी वार्दींना नोटीसा पाठविल्या.

११. अशाप्रकारे वार्दींनी अनाधिकाराने बांधकाम पूर्ण केले असून

त्यांनी दि.०९.०३.२००९ रोजीच्या शासन निर्णयाचे पालन केले नसून वादातील बांधकामामुळे सार्वजनिक रस्त्यास, वाहतूकीस अडथळा निर्माण झाला आहे. प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी वादी व प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचेमधील वाद वाढू नये याकरीता सामोपचाराने वाद मिटविणेचा प्रयत्न केला परंतु त्यास न जुमानता वादींनी बांधकाम पुढे चालू ठेवून वाद वाढविला. सबब, प्रस्तुत अर्ज मंजूर झालेस वादींचे बेकायदेशीर व गैरकृत्यास प्रोत्साहन मिळणार आहे. या कारणांस्तव वादींचा अर्ज खर्चासह नामंजूर करण्याची विनंती उक्त प्रतिवादींनी केली आहे.

१२. प्रतिवादी नं. ३ ते १३ यांनी नि.क्र.३३ वर आपले म्हणणे सादर करून वादींची सर्व कथने नाकारली आहेत. त्यांनी विशेषतः असे कथन केले आहे की, या प्रतिवादींची कांही घरे गट नंबरमध्ये व कांही घरे गांवठाणमध्ये मागासवर्गीय समाज म्हणून एकत्र बांधून रहात आहेत. प्रतिवादींची मागासवर्गीय समाजाची सामाईक जमीन गावठाण लगत 'हरकट' (हारकाट) म्हणून पूर्वीपासून वाडवडीलार्जित पडसर जमीन आहे. त्यामध्ये वादीने बेकायदेशीर अतिक्रमण करून बांधलेले आ.सी.सी. घर दावा मिळकत आहे. सदर हारकट या जागेमध्ये प्रतिवादी व त्यांचे समाजातील लोक त्यांच्या चिव्याच्या गाड्या सोडणेसाठी पूर्वीपासून वापर करत आहेत. त्यामुळे सदर मिळकतीत प्रतिवादी

व संपूर्ण समाजाची पूर्वापार कब्जेवहिवाट आहे. सदर मिळकतीत फणसाच्या झाडामध्ये हद्दीचा नंबर होता. सदर नंबर वादीचे वडील श्री. धोंडीराम ज्ञानू पाटील व वादीचा चुलत भाऊ या दोघांनी बळजबरीने, दांडगाव्याने, बेकायदेशीरपणे काढून टाकला आहे. वादीचे नावे कोणतीही नोंद नसतांना त्याचप्रमाणे कोणताही हक्क व अधिकार नसताना, ग्रामपंचायतीची कोणतीही परवानी न घेता बेकायदेशीर बांधकाम केले आहे व प्रतिवादींना नाहक त्रास देवून सदरचा खोटा दावा दाखल केला आहे.

१३. मे, २०२० मध्ये वादींनी जेव्हा प्रतिवादींचे सामाईक पडसर हारकट जागेमध्ये बेकायदेशीरपणे पाया काढला त्यावेळी वादींना समक्ष भेटून सदरची मिळकत ही संपूर्ण महार समाजाची सामाईक जागा असून ती पूर्वीपासून समाजासाठी व वापरासाठी असून वादींनी त्यामध्ये बांधकाम करू नये अशी समज देवून सुध्दा त्यावेळी वादींनी प्रतिवादींना वाईट वंगाळ न शोभणा-या जातीवाचक शिव्या देवून पुन्हा इकडे फिरकायचे नाही अशी धमकी देवून सदर प्रतिवादींना हाकलून लावले. त्यानंतर प्रतिवादींनी सनदशीर मार्गाने न्याय मागणेसाठी तहसीलदार पन्हाळा यांचेकडे दि.१२.०६.२०२० रोजी, कळे पोलीस ठाणे यांचेकडे दि.२५.०६.२०२० रोजी, ग्रामपंचायतीकडे दि.१५.०६.२०२० रोजी, पोलीस उपअधीक्षक, शाहूवाडी विभाग कोल्हापूर

यांचेकडे दि. २०.०६.२०२० रोजी तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी, गट विकास अधिकारी, पन्हाळा या सर्वांकडे तोंडी व लेखी तक्रारी करून वार्दींचे बेकायदेशीर बांधकाम पाडून मिळणेसाठी दाद मागितली. त्यानंतर प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी वार्दींना दि. १५.०६.२०२० व २२.०६.२०२० रोजी नोटीसा पाठवून व वारंवार प्रत्यक्ष जागेवर जावून अनेकदा बेकायदेशीर बांधकाम काढून घेणेसाठी कळवूनसुद्धा वार्दींनी प्रतिवादींच्या समाईक जागेमध्ये अतिक्रमण करून बेकायदेशीरपणे बांधकाम करून प्रतिवादींना नाहक त्रास दिला आहे.

१४. वार्दी हे गर्भश्रीमंत असून त्यांना दावा मिळकत सोडून अन्य स्थावर व जंगम मालमत्ता आहेत. याउलट प्रतिवादींना सदर सामाईक हारकट ही एकमेव संपूर्ण समाजाच्या वापरासाठी असणारी पूर्वीपासून कब्जेवहिवाटीची जागा आहे. त्यामध्ये वार्दींनी बेकायदेशीर बांधकाम केले आहे. त्याच बरोबर वार्दींनी आपल्या सोईप्रमाणे दावा मिळकतीच्या चुकीच्या चतुःसिमा घालून चुकीचा दावा दाखल केला आहे. वार्दींना दावा मिळकतीच्या पाठीमागील लगत बाजूस पश्चिमेकडे स्वतःची भरपूर जागा उपलब्ध असतानाही दांडगाव्याने प्रतिवादींचे एकमेव जागेमध्ये अतिक्रमण करून बांधकाम केले आहे. तसेच वार्दींचा पुतण्या अशोक धोंडीराम पाटील यांना प्रतिवादींचे समाजातील भैरू

सत्याप्पा कांबळे व गुंडा संतु कांबळे यांनी सदर जागेमधील कांही क्षेत्र सन २०१५ मध्ये करारपत्राने दिले आहे. यावरून स्पष्ट होते की सदरची जागा ही प्रतिवादींची कब्जे वहिवाटीची आहे. गावातील मुख्य रस्ता हा प्रतिवादींच्या जागेतून जातो.

१५. प्रतिवादी क्र. ८ पांडुरंग रामा कांबळे यांनी दि. १४.०७.२०२० रोजी ग्रामपंचयातीकडे दावा मिळकती संदर्भात कागदपत्रे मिळणेसाठी अर्ज केला. त्यास ग्रामसेवक काळजवडे यांनी "वादींची सदर नोंद ग्रा.पं. कडील उपलब्ध असेसमेंट रजिस्टर २०००-२००१ ते २००७-२००८ मिळकत नं. १ ते १० दरम्यान दिसून येत नाही" असे कळविले. यावरून वादींनी बेकायदेशीरपणे प्रतिवादींचे जागेमध्ये अतिक्रमण करून बांधकाम केले आहे असे स्पष्ट होते. प्रतिवादी क्र. १ व २ तसेच संबंधीत सक्षम अधिका-यांच्या सूचना व लेखी नोटीसांना सुध्दा वादींनी कोणतेही दाद दिली नाही. अशा प्रकारे वादींनी प्रतिवादींना नाहक त्रास दिलेने प्रतिवादींनी वादींविरुद्ध् अॅट्रॉसिटी कायदयाखाली केस दाखल केली आहे.

१६. वादींनी स्थानिक ग्रामपंचायतीची कोणतीही रितसर बांधकाम परवानगी न घेता प्रतिवादींचे जागेमध्ये अतिक्रमण करून बांधकाम केले आहे. तसेच न्यायालयाचा दावा मिळकती संबंधी परिस्थिती जैसे थे ठेवणेचा आदेश

असतांनाही वार्दींनी दावा मिळकतीमधील बांधकामाच्या प्लेटस् काढल्या. त्याचप्रमाणे प्रतिवार्दींना पैशाचे अमिष दाखवून व धमकी देवून पोलीस केस व इतर तक्रारी मागे घेण्यास सांगितले. सबब, न्यायाचे समतोलत्व प्रतिवार्दींचे बाजूने असल्याने वार्दींचा प्रस्तुत अर्ज मंजूर केल्यास प्रतिवार्दींचे अतोनात नुकसान होणार आहे. याउलट सदरचा अर्ज नामंजूर केलेस वार्दींचे कोणतेही नुकसान होणार नाही. त्यामुळे वार्दींचा अर्ज खर्चासह नामंजूर करावा अशी विनंती प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांनी केली आहे.

१७. दोन्ही बाजूंच्या विधिज्ञांचा युक्तिवाद ऐकला. दोन्ही बाजूंची कथने तसेच संचिकेत दाखल असलेल्या कागदपत्रांचे अवलोकन केले असता खालील प्रश्नबिंदू विचारार्थ उपस्थित होतात. सदर प्रश्नबिंदूंचे निष्कर्ष कारणमिमांसेसह खालील प्रमाणे –

अ.क्र.	प्रश्नबिंदू	निष्कर्ष
१.	कोणाच्या हक्कात प्रथमदर्शनी केस आहे ?	वार्दींच्या.
२.	न्यायाचा समतोल कोणाच्या बाजूने आहे ?	वार्दींच्या.
३.	उक्त अर्ज नामंजूर केल्यास कोणाचे अपरिमित नुकसान होईल ?	वार्दींचे.
४.	आदेश काय ?	अंतिम आदेशाप्रमाणे.

का र ण मि मां साप्रश्नबिंदू क्र. १ ते ३ करीता:

१८. उपरोक्त प्रश्नबिंदू क्र. १ ते ३ हे एकमेकांशी संलग्न असल्याने पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी त्यांचे विश्लेषण एकत्रीतरित्या केले आहे. वार्दींनी त्यांचे हक्कात प्रथमदर्शनी केस सिध्द केली आहे काय हे पाहण्याकरीता त्यांची कथने तसेच त्यापुष्टयर्थ सादर केलेल्या कागदोपत्री पुराव्यांचे अवलोकन करणे आवश्यक आहे. तसेच सदर कथनांना व कागदपत्रांना प्रतिवार्दींनी प्रथमदर्शनी खंडनात्मक पुरावा सादर केला आहे का हे पाहणे देखील आवश्यक आहे. दोन्ही पक्षकारांनी त्यांचे कथनांपुष्टयर्थ कांही कागदपत्रे सादर केली आहेत. तथापि, या अर्जाचे निर्धारणाकरीता आवश्यक तेवढ्याच कागदपत्रांचा उल्लेख पुढे विश्लेषणादरम्यान केला आहे.

१९. वार्दींचे कथन व युक्तिवादाप्रमाणे दावा मिळकतीपैकी मिळकत क्र.१(अ) ही वादी नं.१ यांचे नावे आणि मिळकत क्र.१(ब) ही वादी क्र.२ यांचे नावे ग्रामपंचायत दप्तरी नोंद आहे. दावा मिळकती या वार्दींच्या वडिलोपार्जित मालकी कब्जेवहिवाटीच्या मिळकती असून त्यामध्ये वादी व त्यांचे कुटुंबियांची कायमस्वरूपी, पूर्वापार शांततामय कब्जेवहिवाट आहे. सदर कथनापुष्टयर्थ वार्दीने नि.क्र.३ सोबत सन २०१९/२०२०-२०२२/२०२३

या कालावधीचे मालमत्ता क्र.७ व ८ या दावा मिळकतींची आकारणी यादी नमुना नं.८ सादर केले आहेत. त्याचे अवलोकन करता मालमत्ता क्र.७, क्षेत्र ५६० चौ.फूट ही वादी क्र.१ भगवान कोंडीराम पाटील व मालमत्ता क्र.८, क्षेत्र ५६० चौ.फूट ही वादी क्र.२ किरण कोंडीराम पाटील यांचे नावे ग्रामपंचायत दप्तरी भोगवटादार सदरी नोंद आहे. त्याचप्रमाणे सदर दोन्ही दावा मिळकतींच्या सन २०१७-२०१८, २०१९-२०२० या कालावधीच्या कर मागणी पावत्या ग्रामपंचायत, काळजवडे यांनी वादींना दिल्याचे व त्याप्रमाणे वादींनी सदर कालावधीचा दावा मिळकतींचा कर भरल्याचे पटलावरील पावत्यांवरून दिसून येते. महत्वाचे म्हणजे नि.क्र.४२ सोबत वादींनी सादर केलेल्या ग्रामपंचायत, काळजवडे यांच्या दि.२७.११.२०२० रोजीच्या माहितीवरून असे दिसून येते की, दावा ग्रा.पं.मिळकत क्र.७ व ८ या वादींच्या नावे नोंद असून ते सदर मिळकतींचा कर सन २००८ ते आज अखेर नियमित भरत आहेत. तसेच सदर मिळकतीचा वापर वादींचे वडील कोंडीराम तुका पाटील व त्यापुर्वी त्यांचे वडील कै.तुका शिवा पाटील हे शेतीचे साहित्य व जनावरांची वैरण ठेवण्याकरीता करत होते असे देखील त्यामध्ये नमूद करण्यात आले आहे. सबब, दावा मिळकतींची चालू आकारणी यादी नमुना नं.८, ग्रामपंचायतीने दावा मिळकतीसंदर्भात वादींना अलीकडेच मागणी केलेला कर व त्याप्रमाणे वादींनी दावा मिळकतींचा भरणा केलेला कर तसेच ग्रामपंचायत, काळजवडे

यांची दि.२७.११.२०२० रोजीची दिलेली माहिती या सर्व कागदपत्रांवरून दावा दाखल तारखेस वादींचा दावा मिळकतींवर प्रथमदर्शनी कब्जा दिसून येतो. त्यास कोणताही खंडनात्मक पुरावा प्रतिवादींनी सादर केलेला नाही.

२०. प्रतिवादी क्र.१ व २ यांचे कथन व युक्तिवादाप्रमाणे ग्रामपंचायत हद्दीमध्ये बांधकाम करणेपूर्वी मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियमाचे कलम ५२ व ५३ प्रमाणे लेखी स्वरूपात परवानगी घेणे कायद्याने बंधनकारक आहे. तथापि, तशी कोणतीही पूर्व-परवानगी वादींनी घेतलेली नाही. त्यामुळे सदर प्रतिवादींनी वादींचे बेकायदेशीर व विनापरवाना बांधकाम पाडणेबाबत दि.१५.०६.२०२० व २२.०६.२०२० रोजीच्या नोटीसा पाठविल्या.

२१. यासंदर्भात प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी वादींना दि.१५.०६.२०२० व २२.०६.२०२० रोजी विनापरवाना बांधकामाबाबत नोटीसा दिल्याचे, त्यास वादींनी दि.२९.०६.२०२० रोजी उत्तर दिल्याचे व त्यास प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी दि.०४.०७.२०२० रोजी खुलासा दिल्याचे नि.क्र.३ सोबत वादींनी दाखल केलेल्या कागदपत्रांवरून दिसून येते. याबाबतीत वादींचे कथन की, दावा मिळकतीमध्ये बांधकामास सुरुवात करण्यापूर्वी ते प्रतिवादी क्र.१ यांचेकडे बांधकाम परवानगी मागणीबाबत अर्ज देणेसाठी गेले असता त्यांनी वादींचा अर्ज न स्विकारता बांधकाम करणेसाठी तोंडी परवानगी

दिली. यासंदर्भात वार्दीनी नि.क्र.४२ सोबत ग्रामपंचायतीने दि.२१.११.२०२० रोजी त्यांना दिलेली माहिती सादर केली आहे. सदर माहितीचे अवलोकन करता अ.क्र.१२ वर वार्दीना दावा मिळकत क्र. ७ व ८ मध्ये बांधकाम करण्यास ग्रामपंचायतीने तोंडी परवानगी दिल्याचे प्रथम दर्शनी दिसून येते. सदर माहितीवरून प्रथमदर्शनी असा निष्कर्ष निघतो की, वार्दीनी दावा मिळकतीमध्ये बांधकाम करण्यासंदर्भात प्रतिवादी क्र.१ व २ यांचेकडे संपर्क साधल्यामुळेच त्यांना प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी बांधकामाची तोंडी परवानगी दिली. अशा परिस्थितीत वार्दीनी आवश्यक त्या नियमांचे पालन केल्याचे निदर्शनास येते. त्यामुळे ग्रामपंचायतीने वार्दीना बांधकामासंदर्भात लेखी परवानगी देण्याऐवजी तोंडी परवानगी का दिली याचे स्पष्टीकरण ग्रामसेवक व सरपंच यांनी देणे आवश्यक होते. तथापि, त्यांनी तसे कोणतेही स्पष्टीकरण पटलावर सादर केलेले नाही. तरीही दावा मिळकतीमधील वार्दींचे बांधकाम हे कायदेशीर की बेकायदेशीर किंवा नियमित की अनियमित या बाबी पुराव्याअंती सिध्द होणार आहेत. त्यामुळे याक्षणी कोणत्याही सविस्तर पुराव्याअभावी वार्दींच्या बांधकामाची वैधता ठरवणे घाईचे होईल.

२२. प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचे कथनाप्रमाणे त्यांची कांही घरे गट नंबरमध्ये व कांही घरे गांवठाणमध्ये मागासवर्गीय समाज म्हणून एकत्र बांधून

रहात आहेत. प्रतिवादींची मागासवर्गीय समाजाची सामाईक जमीन गावठाण लगत 'हरकट' (हारकाट) म्हणून पूर्वीपासून वाडवडीलार्जित पडसर जमीन आहे. सदर जमिनीमध्ये प्रतिवादी व संपूर्ण समाजाची पूर्वापार कब्जेवहिवाट आहे. त्यामध्ये वादीने बेकायदेशीर अतिक्रमण करून आर.सी.सी. घर बांधले आहे. यासंदर्भात अभिलेख्यावरील सर्व कागदपत्रांचे बारकाईने अवलोकन करता प्रतिवादी क्र.३ ते १३ यांनी 'हरकट' नांवाची जमीन त्यांचे मालकी किंवा कब्जेवहिवाटीची असल्याबाबत कोणताही कागदोपत्री पुरावा सादर केलेला नाही असे निदर्शनास येते. प्रतिवादी क्र.३ ते १३ यांनी केवळ 'हरकट' नांवाची जमीन त्यांची असल्याबाबत, त्यामध्ये त्यांची पूर्वापार कब्जे वहिवाट असल्याबाबत व त्याच जमिनीमध्ये वादींनी अतिक्रमण करून बांधकाम केल्याचे कथन केले आहे. परंतु त्यास पुष्टी देणारा कोणताही कागदोपत्री पुरावा या प्रकरणात त्यांनी सादर केलेला नाही. त्याचप्रमाणे प्रतिवादींनी सदर जमिनीची मोजणी करून वादीने त्यांचे क्षेत्रात अतिक्रमण केले आहे असे दर्शविणारा कोणताही नकाशा पटलावर आणलेला नाही. प्रतिवादींनी याबाबत केवळ समजूतीचा हातनकाशा दाखल केला आहे परंतु तो नकाशा वस्तुस्थितीप्रमाणे बरोबर असल्याचे कोणत्याही सक्षम प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले नाही. सदर प्रतिवादींनी नि.क्र.५७ सोबत दि.०३.०२.२०१५ रोजीच्या करारपत्राची प्रत सादर केली आहे परंतु सदर करारपत्राचा यातील वादी किंवा

दावा मिळकतींशी संबंध असल्याचे कोठेही दिसून येत नाही.

२३. प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांनी ग्रामपंचायत काळजवडे, तहसीलदार पन्हाळा, मुख्य कार्यकारी अधिकारी जि.प.कोल्हापूर अशा विविध प्राधिका-यांकडे वार्दींनी त्यांचे जागेवर अतिक्रमण केल्याबाबत तक्रारी अर्ज दिल्याचे दिसून येते. परंतु सदरच्या तक्रारी कोणत्या कागदपत्रांच्या आधारे केल्या हे स्पष्ट होत नाही. प्रतिवादींच्या तक्रारी अर्जाप्रमाणे जि.प.कोल्हापूर यांनी गट विकास अधिकारी व गट विकास अधिकारी यांनी ग्रामपंचायत, काळजवडे यांना कार्यवाही करणेबाबत कळविले आहे. तथापि, वार्दींनी प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांचे जागेवर खरेच अतिक्रमण केले आहे याची खात्री करण्यासाठी ग्रामपंचायतीने काय कार्यवाही केली याचा कोणताही प्रथमदर्शनी पुरावा न्यायालयासमोर आलेला नाही. या संदर्भात प्रतिवादी क्रं. १ व २ यांनी त्यांच्या म्हणण्यामध्ये असे कथन केले आहे की, विस्तार अधिकारी, पंचायत समिती, पन्हाळा यांनी जागेवर येवून स्थळ पाहणी व वस्तुस्थितीचा पंचनामा देखील केला आहे. तथापि, सदर स्थळ पाहणी अहवाल व वस्तुस्थितीचा पंचनामा या प्रकरणात दाखल केलेला नाही. तसेच प्रतिवादींना त्यांचे मिळकतीसंदर्भात कागदोपत्री पुरावा सादर करणेबाबत ग्रामपंचायतीने कळविल्याचे दिसून येते. परंतु त्याप्रमाणे प्रतिवादींनी तो सादर केला नसल्याचे

देखील निदर्शनास येते. पुढे प्रतिवादींचे कथनांप्रमाणे पांडूरंग रामा कांबळे यांनी दि. १४.०७.२०२० रोजी ग्रामपंचयातीकडे दावा मिळकती संदर्भात कागदपत्रे मिळणेसाठी अर्ज केला. त्यास ग्रामसेवक काळजवडे यांनी "वादींची सादर नोंद ग्रा.पं. कडील उपलब्ध असेसमेंट रजिस्टर २०००-२००१ ते २००७-२००८ मिळकत नं. १ ते १० दरम्यान दिसून येत नाही" असे कळविले आहे. याबाबत प्रतिवादींनी नि.क्र.४० सोबत ग्रामपंचायतीने त्यांना दिलेली माहितीची दोन्ही पत्रे सादर केली आहे. तथापि, ग्रामपंचायत, काळजवडे यांनी वादींना दिलेल्या दि.२७.११.२०२० रोजीच्या माहितीप्रमाणे (नि.क्र.४२ सोबत दाखल) दावा मिळकतीचा वापर वादींचे पुर्वी वादींचे वडील कोंडीराम व त्यापुर्वी त्यांचे वडील कै.तुका हे शेतीचे साहित्य व जनावरांची वैरण ठेवण्याकरीता करत होते असे कळविले आहे. त्यामुळे केवळ असेसमेंट रजिस्टर मध्ये सन २०००-२००१ ते २००७-२००८ या कालावधीत वादींच्या नांवाची नोंद दिसून येत नाही म्हणून त्यांची दावा मिळकतीमध्ये कब्जे वहिवाट नाही असे म्हणता येणार नाही.

२४. उपरोक्त विश्लेषणांती वादींनी त्यांचे कथनापुष्टयर्थ सादर केलेल्या कागदोपत्री पुराव्यांवरून त्यांची दावा मिळकतीमध्ये कब्जे वहिवाट असल्याचे प्रथमदर्शनी सिध्द होते. प्रतिवादींनी त्यास कोणताही खंडनात्मक

पुरावा सादर केलेला नाही. याउलट प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ यांनी त्यांचे हरकट या जमिनीसंदर्भात कोणतीही कागदपत्रे सादर केली नाहीत. तसेच सदर जमिनीवर वार्दींनी अतिक्रमण करून बांधकाम केल्याचे सिध्द केलेले नाही. त्याचप्रमाणे वादी हे प्रतिवादी क्र.१ व २ यांचेकडे बांधकाम परवाना मागणीसाठी गेल्याचे व प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी त्यांना बांधकामासाठी तोंडी परवानगी दिल्याचे कागदोपत्री पुराव्यावरून प्रथमदर्शनी दिसून येते.

२५. वार्दींनी आपल्या कथन व युक्तिवादा पुष्ट्यर्थ कब्जाच्या मुद्द्यावर मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या खालील नमूद न्यायनिर्णयांचा आधार घेतला आहे. **Rame Gowda Vs. M. Varadappa Naidu Dated 15-12-2003** प्रस्तुत प्रकरणात उपरोक्त न्यायनिर्णयातील न्यायतत्व लागू होते कारण वादीने देखील या प्रकरणात त्यांचा दावा मिळकतीवर कब्जा असल्याचे प्रथमदर्शनी सिध्द केले आहे.

२६. सबब, उपरोक्त विश्लेषणांती असा निष्कर्ष निघतो की, वार्दींनी त्यांचे हक्कात प्रथमदर्शनी केस असल्याचे योग्य त्या कागदोपत्री पुराव्याचे आधारे सिध्द केले आहे. वादीचे सदर पुराव्यास खंडानात्मक पुरावा सादर करण्यास प्रतिवादी अपयशी ठरले आहेत. उलट प्रतिवादी हे त्यांचे कथनाद्वारे दावा मिळकतीमधील वार्दींचा कब्जा नाकारत आहेत. अशा परिस्थितीत दावा

मिळकतीमध्ये असणा-या वादींच्या कब्जे वहिवाटीस प्रतिवादी यांचेकडून हरकत व अडथळा झाल्याचे प्रथमदर्शनी सिध्द होते. त्यामुळे दाव्याच्या अंतिम निर्धारणापर्यंत दावा मिळकतीसंदर्भातील वादींचे हक्क संरक्षित करणे आवश्यक आहे. अशा परिस्थितीत वादीचे हक्कामध्ये न्यायाचा समतोल असून तो प्रतिवादींचे हक्कात नाही. प्रस्तुतचा अर्ज नामंजूर केल्यास वादींचे अपरिमित नुकसान होणार आहे. याउलट जर प्रतिवादींचेविरुध्द मनाई आदेश पारित झाल्यास त्यांचे कोणतेही नुकसान होणार नाही. परिणामतः प्रश्नबिंदू क्र. १ ते ३ यांचे निष्कर्ष होकारार्थी नोंदवून प्रश्नबिंदू क्र. ४ चे निष्कर्षादाखल खालील आदेश पारित करण्यात येत आहे.

आदेश

१. अर्ज मंजूर करण्यात आला आहे.
२. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी दावा मिळकतीमधील वादींचे बांधकाम पाडू नये तसेच प्रतिवादी क्र. ३ ते १३ व त्यांचे तर्फे इसमांनी दावा मिळकतीमधील वादींच्या शांततामय कब्जे वहिवाटीस हरकत व अडथळा करू नये अशी दाव्याच्या अंतिम निर्धारणापर्यंत तुर्तातूर्त मनाई देण्यात आली आहे.
३. प्रस्तुत अर्जाचा खर्च हा दाव्याच्या खर्चामध्ये

समाविष्ट करण्यात यावा.

दि. २२.१२.२०२०.

(वि.वि.खुळपे)

दिवाणी न्यायाधीश, क.स्तर,

कळे-खेरीवडे.